

antika - vječni motiv

90

P A R K E

U pređi Preljâ
zvučnim pijeskom čežnjâ,
nada, rastvorena
ptica, posrće.

I bistra voda teče.
I mutna voda teče.

U pređi Preljâ,
gluhim pijeskom slutnjâ,
razroki nož i zubato tane.

U pređi Preljâ
uzdah zaleđeni.

U pređi Preljâ
na mrtvacu rane.

Drago Ivanišević

leksikon

ANTIČKI PROZNI PISCI

Uvodna napomena

U želji da, nakon pjesnika i dramatičara, čitaocima prezentiramo i one autore iz antike koji bi, prema današnjem shvaćanju, još pripadali domeni literature u užem smislu te riječi, u leksikonu **Antički prozni pisci** pokušali smo okupiti sve one pisce (i anonimna djela) koji ne ulaze u neko od onih područja što ih suvremena teorija smatra stručnijima (kao, na primjer, područje povijesti, filozofije, govorništva itd.), a koji su u antičko doba uglavnom bili uvršteni među književnike.

91

Tako su u ovom leksikonu našli mjesto sastavljači romana i novela, mitografi i putopisci čija su djela na rubu fantastike i izmišljenoga, autori basana u prozi, dnevnika i pisama (pravih i literarnih), pisci menipskih satira u kojima se izmjenjuju proza i stih, pa čak i sakupljači zbirki šala i anegdota! I opet, kao i dosad, granice među pojedinim vrstama toliko su ponekad krhke da ih nismo mogli uvijek sa sigurnošću odrediti: autori koji su ovdje izostavljeni bit će spomenuti u slijedećim leksikonima.

Kao i poteškoće, i principi u sastavljanju ostali su nepromijenjeni, a isto tako i oznake:

- djelo sačuvano u cjelini,
- ⊙ djelo fragmentarno očuvano,
- izgubljeno djelo.

U izradi leksikona **Antički prozni pisci** u podjednakoj su mjeri sudjelovali Marina Brcko, Darko Novaković, Damir Salopek, Zlatko Šešelj i Dubravko Škiljan.

AHILEJ TATIJE (Ἀχιλλεύς Τάτιος), 2. st. Grčki romanopisac iz Aleksandrije čiji, svojevremeno vrlo popularan i stilski bogat, ljubavni roman *Doživljaji Leukipe i Klitofonta* obiluje zapletima i umecima raznih vrsta – pismima, govovima, proročanstvima, mitovima (Izida i Oziris).

● *Doživljaji Leukipe i Klitofonta* (Τὰ κατὰ Λευκιπην καὶ Κλειτοφῶντα)

ALKIFRON (Ἀλκίφρων), 2. st. Grčki retor i sofist iz Atene. Sastavio je 4 knjige fiktivnih pisama (124) o heterama, ribarima, seljacima, parazitima. Zanimljiva je izmišljena prepiska komediografa Menandra i hetere Glikere.

● *Pisma* (Ἐπιστολαί)

AMOMET (Ἀμώμητος), 3. st. pr. n.e. Grčki romanopisac, u fantastičnom utopijskom romanu opisao je život sretnog naroda Atakora s Himalaje.

○ djelo nepoznata naslova

ANDRON iz Efeza (Ἀνδρῶν), 5. st. pr. n.e. Grčki romanopisac kojemu se prvome pripisuje priča o tronošću koji kruži među sedam mudraca.

○ fragmenti nepoznatog romana

ANTIFAN iz Berge (Ἀντιφάνης), 4. st. pr. n.e. Grčki pisac koji je opisivao sasvim nevjerovatne događaje i putne zgrade.

○ *Nevjerovatne zgrade* (Ἄπιστα)

ANTONIJE DIOGEN (Ἀντωνίου Διογένους), 1/2. st. Sastavljač fantastičnog romana u 24 knjige *Nevjerovatne zgrade s onu stranu Tule* u kojem se, između ostalog, opisuje put na Mjesec. Možda je to metafora oslobođenja duše u skladu s pitagorovskim učenjem. Roman je, sačuvan u izvacima kod Fotija, parodirao Lukijan (v.).

○ *Nevjerovatne zgrade s onu stranu Tule* (Τὰ πρὸς Θούλην ἄπιστα)

ANTONIN LIBERAL (Antoninus Liberalis), 2. st. Sastavljač zbirke priča u prozi o preobrazbama u 41 poglavju (na grčkom). Kao

osnova su mu poslužila djela Nikandra iz Kolofona i pjesnikinje Bojo.

● *Zbirka preobrazbi* (Μεταμορφώσεων συναγωγῆ)

APOLONIJE (Ἀπολλώνιος), 2. st. pr. n.e. (?). Autor zbirke priča u kojima se opisuju čudnovati događaji.

○ *Čudesne priponjetke* (Ἱστορίαι θαυμασταί)

APULEJ, Lucije (?) (Lucius Apuleius), 2. st. Rimski pisac iz Madaure u Numidiji, studirao u Kartagi i Ateni, poznavalac latinskog, grčkog, punskog i upućen u veći broj domena ljudskog znanja. Najznamenitije djelo je roman o čovjeku pretvorenom u magarca i njegovim doživljajima (*Metamorfoze*). Roman se zapravo sastoji od niza samostalnih novela (najpoznatija je ona o Amoru i Psihi) povezanih osnovnim tokom radnje u cjelinu. Sačuvan je i njegov govor kojim se branio od optužbe zbog magije, te izbor iz drugih govora. Pripadajući „drugoj sofistici“ A. je napisao i nekoliko filozofskih djela, te priručnika, pjesama itd. Uz to su mu pogrešno pripisivali i različite druge spise. Apulejevo djelo, a osobito njegov roman, umnogome je utjecalo na kasnije pisce, a ujedno predstavlja značajno svjedočanstvo o vremenu u kojem je nastalo.

● *Metamorfoze* ili *Zlatni magarac* (Μεταμορφώσεις ili *Asinus aureus*), *Apologija* (*Apologia*), *Antologija* (*Florida*), *O Sokratovu božanstvu* (*De deo Socratis*), *O Platonu i njegovu učenju* (*De Platone et eius dogmate*), *O kozmosu* (*De mundo*); pogrešno atribuirano: *Asklepije* (*Asclepius*), *O moći trava* (*De herbarum virtutibus*), *O zdravim namirnicama* (*De remediis salutaribus*), *Fiziognomija* (*Physiognomia*)

○ (*Ludicra*), *Ljubavne pjesme* (*Carmina amatoria*), *Pjesme Asklepiju* (τὰ Ἀσκληπεία); govori; *Pitanja prirodoznanstva* (*Naturales quaestiones*), *Astronomija* (*Astronomica*), *O aritmetici* (*De arithmetica*), *O muzici* (*De musica*); *Hermagora* (*Hermagoras*, novela); prijevodi s grčkog na latinski

ARISTEJINO PISMO, 2. st. pr. n.e. Fiktivno pismo u kojem visoki judejski činovnik

tobože obavještava svojeg brata o prijevodu *Sedmoknjižja* na grčki.

● *Aristejino pismo* (Ἀριστέου ἐπιστολή)

ARISTENET (Ἀρισταίνετος), 5. st. Autor zbirke 50 književnih pisama u kojima su sakupljeni gotovo svi erotski motivi tadašnje grčke književnosti.

● *Erotska pisma* (Ἐρωτικά ἐπιστολαί)

ARISTID iz Mileta (Ἀριστείδης), oko 100. pr. n.e. Sastavljač sasvim izgubljene zbirke vrlo erotskih novela koje su imale jak utjecaj na kasnije pisce (Apulej, Petronije, v.), a koje je Lucije Sizena (v.) preveo na latinski.

○ *Miletske priče* (Μιλησιακά)

ARISTOFONT (Ἀριστοφώντης), 2. st. (?). Atenski romanopisac koji je, čini se, nastavio priču o Amoru i Psihi.

○ *Nezadovoljstvo* ili *Nesretna ljubav* (Δυσαρεστία ili Δυσερωτικά)

AUZONIJE, Decim Magno (Decimus Magnus Ausonius), 309/310–394/395. g. Političar, retor, gramatičar i pjesnik, koji je, između ostalog, vodio dnevnik i ostavio mnogobrojna stilski dotjerana pisma, upućena različitim adresatima.

● *Dnevnik* (*Ephemeris* ili *Totius diei negotium*), *Pisma* (*Epistolae*)

B

BLES (Βλασιός), 2. ili 1. st. pr. n.e. Pjesnik s Kaprija, sastavljač jedne menipske satire.

○ *Ozbiljno i smiješno* (Σπουδογέλοια)

C

CICERON, Marko Tulije (Marcus Tullius Cicero), 106–43. pr. n.e. Rimski političar, govornik i pisac. Jedna od najznačajnijih političkih ličnosti posljednjeg stoljeća republike, C. je uz golemu političku i govorničku djelatnost bio i vrlo plodan pisac retoričkih i filozofskih djela. Zahvaljujući njegovu oslobođeniku Tironu i prijatelju Atiku, poznatom rimskom izdavaču i knji-

žaru, objavljena je, po C. smrti, i vrlo opsežna korespondencija koja, mada djelomično sačuvana, obuhvaća gotovo devet stotina pisama. Lišena potrebe da se svide kritičarima i čitaocima, jer svoju privatnu korespondenciju C. očividno nije namijenio objavljivanju, ova su pisma značajan povijesni izvor, a pružaju mogućnost proučavanja i onih stilskih nivoa rimskog književnog jezika koji se u drugim književnim vrstama i njihovim sačuvanim antičkim predstavnicima ne nalaze. Pisma su izdavači rasporedili u zbirke prema adresatima. U njih su uvrštena i pisma upućena C.

● *Pisma prijateljima* (*Ad familiares*, 16 knjiga), *Atiku* (*Ad Atticum*, 16 knjiga), *Bratu Kvintu* (*Ad Quintum fratrem*, 3 knjige), *Brutu* (*Ad Brutum*, 2 knjige)

D

DARET iz Frigije (Δάρης), nepoznato vrijeme. Tobažnji autor predložka latinskom romanu o trojanskom ratu pisanom u obliku izvještaja. Djelo je svoj oblik dobilo u 5. ili 6. st. i snažno je utjecalo na prozu srednjega vijeka.

● *O propasti Trojanaca* (*De excidio Troianorum*)

DEMETRIJE (Δημήτριος), nepoznato vrijeme. Poblize nepoznat autor najstarije grčke zbirke pisama rađene za školske potrebe. Donosi primjere 21 tipa pisama. Vrijeme nasanka ove zbirke pada, vjerojatno, na kraj 1. st. pr. n.e. ili u 1. st.

● *Oblici pisama* (Τύποι ἐπιστολικαί)

DIKTIJ s Krete (Δίκτυς), nepoznato vrijeme. Tobažnji autor jednog romana o Troji pisana u obliku dnevnika. Djelo je sačuvano u latinskom prijevodu nekog Lucija Septimija, a fragmenti originala pronađeni su na egipatskim papirusima. Original potječe iz 1. st., a njegov je latinski prijevod nastao u 4. st. Prvi je dio prijevoda, opis samog rata, vjerno slijedio original, a drugi je dio, povratak junaka, njegova prerada nastala sažimanjem predložka. Original je bio poznat u Bizantu i znatno utjecao na razvoj bizant-

skog romana. Latinski je prijevod snažno utjecao na srednjovjekovnu književnost.

● *Trojanski rat* (*Bellum Troianum*)

DIONIZIJE iz Antiohije (*Διονύσιος*), 6. st. Grčki autor jedne zbirke 85 pisama bez većeg značenja.

● *Pisma* (*Ἐπιστολαί*)

DIONIZIJE SKITOBRAHION (*Διονύσιος*), 2. st. pr. n. e. Grčki pisac iz Mitilene, djelovao u Aleksandriji. Pisao mitografske romane. Obradio je poznate cikluse mitova, povezujući ih međusobno vrlo slobodno. Sačuvani fragmenti.

● fragmenti romana

E

ELIJAN, Klaudije (*Claudius Aelianus*), oko 170–235. Rimski pisac prirodoslovnih i historijskih djela na grčkom jeziku. Sačuvana je i zbirka 20 pisama u anticističkom stilu.

● *Seoska pisma* (*Ἐπιστολαὶ ἀγροικαί*)

EPISTULA ALEXANDRI MACEDONIS AD ARISTOTELEM DE ITINERE SUO ET DE SITU INDIAE, latinski prijevod grčkog djela nepoznata autora s opisom Aleksandrova puta u Indiju. Vrijeme postanka nepoznato.

● *Pismo Aleksandra Makedonskog Aristotelu o svom putu i o položaju Indije* (*Epistula Alexandri Magni ad Aristotelem de itinere suo et de situ Indiae*)

EPITOME RERUM GESTARUM ALEXANDRI ET LIBER DE MORTE EIUS, latinski odlomak romana o Aleksandru s epizodom o prodoru Aleksandra do Indije i Oceana te s pričom o kraljevim posljednjim trenucima. Djelo je nastalo u nepoznato vrijeme.

● *Izvadak iz Aleksandrovih junačkih djela i knjiga o njegovoj smrti* (*Epitome rerum gestarum Alexandri et liber de morte eius*)

EUHEMER (*Ἐϋήμερος*), 4/3. st. pr. n. e. Grčki pisac porijeklom iz Mesene na Siciliji.

Djelovao je u službi makedonskog kralja Kasandra. Napisao je djelo *Sveti spis* u najmanje 3 knjige, sačuvano fragmentarno. Djelo je fantastični roman o utopijskoj državi na otoku Panhaji u Indijskom oceanu. Uz utopijsku viziju društva, o kojem iznosi i brojne „podatke“ ekonomskog i socijalnog karaktera, u romanu se uglavnom bavi racionalističkom kritikom mita, tumačeći da su grčki bogovi divinizirani junaci davne prošlosti. Ova teorija potječe iz ranijeg vremena, ali je ovim romanom stekla veliku popularnost, brojne kritičare i pristalice. Izvodi E. romana sačuvani su kod Diodora, a na latinski ga je preveo već Enije. Dok se Enijev prijevod nije sačuvao, sačuvali su se fragmenti prijevoda kršćanskih autora koji su E. često citirali.

● *Sveti spis* (*Ἱερά ἀναγραφή*)

EUTEKNIJE (*Εὐτέκνιος*), nepoznato vrijeme. Grčki autor parafraza starijih pjesničkih djela, od kojih je naka parafrazirao u prozi.

● fragmenti

EZOP¹ (*Ἄϊσωπος*), 6. st. pr. n. e. Legendarni autor zbirke basana, čiji je život i sam postao siže antičkih romana. Prvi ga spominje Herodot, a kao rodonačelniku jedne književne vrste pripisivane su mu basne nastale u toku više stoljeća, od mnogobrojnih autora, kao i narodne umotvorine. E. su basne tip basne sa životinjskim likovima kao simbolima određenih ljudskih tipova i karaktera. Ova je književna vrsta u relativno stalnom obliku odoljela svim promjenama u književnom toku, a njezin je utjecaj neprekinut sve do naših dana. Prvo nama poznato izdanje zbirke E. basana potječe iz 4. st. pr. n. e., uređeno po nalogu Demetrija iz Falerona, a kasnije su skupljene i objavljivane različite zbirke: *Collectio Augustana* oko 300 basana, nastala u 1/2. st. ili kasnije; *Collectio Vindobonensis* 130 basana, uglavnom u stihu nastala u 6. st.; *Collectio Accursiana* 144 basne iz 11. st. Kasnije su nastajale i druge zbirke E. basana.

● *Zbirka Ezopovih basana* (*Ἀϊσωπέϊων μύθων συναγωγή*)

EZOP², vidi ROMUL

F

FALARID (*Φάλαρις*), 6. st. pr. n. e. Tiranin Akraganta na Siciliji. Pod njegovim je imenom sačuvano 148 pisama, čiji je autor neki anonimni sofist iz 4. st. pr. n. e. ili iz kasnijeg razdoblja.

● *Pisma* (*Ἐπιστολαί*)

FILOGEL (*Φιλογέλως*), grčka zbirka 265 anegdota i duhovitih priča iz pozne antike, vjerojatno iz 4. st. Uz anegdote o stanovnicima pojedinih gradova i karakterima ljudi, većina – 103 vica – posvećena je tipu rastresenog profesora.

● *Prijatelj smijeha iz spisa Hijerokla i Filagrija* (*Φιλογέλως ἐκ τῶν Ἱεροκλέους καὶ Φιλαγρίου γραμματικῶν*)

FRONTON, Marko Kornelije (*Marcus Cornelius Fronto*), 2. st. Rimski retor porijeklom iz Cirte u Numidiji. Pozvan na carski dvor kao odgajatelj budućih careva Marka Aurelija i Lucija Vera, prešao je sve stepenice civilne karijere stakavši slavu kao govornik i učitelj govorničtva. Sačuvana je djelomično F. korespondencija s ličnostima dvora i sa samim carevima. Uz filozofske i pedagoške teme obrađuje F. u pismima i književna, napose retorička pitanja. Osim toga, F. pisma su i važan izvor poznavanju jednog od najuspješnijih razdoblja Rimskog Carstva.

● *Marku Aureliju* (*Ad M. Caesarem*, 5 knj.), *Caru Marku Aureliju* (*Ad imperatorem*, 5 knj.), *Caru Veru* (*Ad Verum imperatorem*, 2 knj.), *Antoninu Piju* (*Ad Antoninum Pium*, 1 knj.), *Prijateljima* (*Ad amicos*, 2 knj.)

H

HARITON iz Afrodizijade (*Χαρίτων*), 2. st. Autor ljubavnog romana u 8 knjiga *Pripovijest o Hereji i Kaliroji*. U romanu se pripovijeda o nevoljama dvoje zaljubljenih koje na kraju završavaju sretno.

● *Pripovijest o Hereji i Kaliroji* (*Τὰ περὶ Χαίρεαν καὶ Καλλιρόην*)

HEGESIJANAKT iz Aleksandrije (*Ἡγησιάνναξ*), početak 2. st. pr. n. e. Grčki pjesnik, gramatičar i povjesničar. Bio je poslanik Antioha III kod Rimljana. Između ostalog sastavio je pod imenom **KEFALION GERGIČANIN** (*Κεφαλίων ὁ Γεργίτιος*) djelo pod nazivom *Trojanski događaji*.

● *Trojanski događaji* (*Τρωικά*)

HELIODOR iz Emese (*Ἡλιόδωρος*), 3. st. Helenistički autor ljubavnog romana *Etiopske pripovijesti* u 10 knjiga. Junaci romana, Teagen i Harikleja, nakon rastanka i mnogih peripetija nalaze ponovo jedno drugo. Djelo je imalo jak utjecaj na razvoj ljubavnog romana u 16, 17. i 18. st.

● *Etiopske pripovijesti* (*Αἰθιοπικά*)

HERODOR iz Herakleje (*Ἡρόδωρος*), oko 400. pr. n. e. Sastavljao je monografije o pojedinim ličnostima i događajima iz grčke mitologije. Najpoznatija je bila *Priča o Heraklu* u najmanje 17 knjiga, pisana jonskim dijalektom. Djelo obiluje geografskim, etnografskim, zoološkim i drugim materijalom. Tumačenje mita čas je racionalističko čas alegorijsko.

● *Priča o Heraklu* (*Ὁ καθ' Ἡρακλέα λόγος*), *Doživljaji Argonauta* (*Ἀργοναυτικά*), *Pripovijest o Pelopidima* (*Πελοπονεία*)

● *Pripovijest o Orfeju i Museju* (*Ὀρφείως καὶ Μουσαίου ἱστορία*)

HIGIN Mitograf (*Hyginus*). Pod spomenutim imenom sačuvan je jedan mitološki priručnik čiji je naslov vjerojatno glasio *Rodoslovlja*, a sastoji se od tri dijela: a) genealogija bogova i heroja, b) 277 kratkih mitoloških priča, c) indeks. Nije sigurno da li je autor identičan s rimskim filologom i polihistorom Gajem Julijem Higinom iz Augustova vremena.

● *Rodoslovlja* (*Genealogiae*)

HION (*Χίων*), ? – 352. pr. n. e. Grčki autor pod čijim je imenom sačuvano 17 pisama upućenih ocu.

● *Pisma* (*Ἐπιστολαί*)

ISIGON iz Nikeje (Ἰσίγονος), između 3. st. pr.n.e. i 1. st.n.e. Grčki paradoksof, autor *Nevjerojatnosti* i *Paličkih bogova*.

① *Nevjerojatnosti* (Ἀπίστα), *Palički bogovi* (Περὶ Παλικῶν θεῶν)

JAMBLIH iz Sirije (Ἰάμβλιχος), 2. st. Autor ljubavnog romana *Babilonske priče* u 35 (ili 39) knjige.

① *Babilonske priče* (Βαβυλωνιακά)

JAMBUL (Ἰαμβούλος), 3. (?) st. pr.n.e. Autor fantastičnog putopisa u kojem opisuje svoje „doživljaje“ na jednom otoku u Južnom moru na kojem vlada neka vrst komunističkog društvenog uređenja. Djelo je sačuvano u izvacima Diodora Sicilskog 2, 55–60.

① *Otaci Sunca* (Ἡλιῶν νῆσοι)

JULIJAN, Flavije Klaudije ~ Apostata (Flavius Claudius Iulianus Apostata), 331–363. Rimski car, filozof i pisac. Odrekao se kršćanstva i pokušao obnoviti helenizam i staru vjeru. Sačuvana je njegova zbirka od šezdesetak pisama od kojih su samo dva pisana na latinskom, a ostala na grčkom jeziku. Adresati pisama su prijatelji, uvažene ličnosti, istomišljenici, politički protivnici, državni činovnici, vojnici, svećenici, provincije, gradske općine itd. U pismima ima mnogo reminiscencija na poznate ličnosti iz grčke književnosti i filozofije. U svojim filozofskim gledanjima J. je pod utjecajem neoplatoničara. Izgubljen je njegov antikiršćanski spis *Protiv Galilejaca*.

① *Pisma* (Ἐπιστολαί)

② fragmenti pisama

③ *Protiv Galilejaca* (Κατὰ Γαλιλαίων), *Bitka kod Strasbourga*, *pisma Korinćanima*, *Lakedemonjanima*, *Rimskom senatu*

JULIJE TICIJAN (Iulius Titianus), 2. st. Rimski pisac, sastavljao je navodno pisma znamenitih ženama u Ciceronovu stilu. Prerađivao je teme iz Vergilija za potrebe

retorske nastave. Autor je i jednog geografskog djela.

○ nepoznato

JULIJE VALERIJE Aleksandar Polemije (Iulius Valerius Alexander Polemius), 4. st. Rimski pisac, autor prijevoda grčkog romana o Aleksandru Velikom. Možda je od istog autora na temelju tog prijevoda napisano *Aleksandrovo Putovanje* (v.).

① *Junačka djela Aleksandra Velikog* (Res gestae Alexandri Magni)

K

KEFALION vidi **HEGESIJANAKT** iz Aleksandrije

KONON (Κόνων), početak nove ere. Grčki mitograf, sastavio je zbirku od 50 priča koja nam je u izvacima sačuvana u Fotijevoj *Knjižnici*.

① *Priče* (Διηγήσεις)

KORNELIJA (Cornelia), 2. st. pr.n.e. Kćerka Scipiona Afričkog Starijeg i majka braće Grakha. Njena pisma, koja su — čini se — bila sakupljena u jednu knjigu, još je poznavao Ciceron. Sačuvana su dva odlomka iz pisma sinu Gaju.

① pismo Gaju

KSENOFONT iz Efeza (Ξενοφών), 2. st. Grčki pisac, autor ljubavnog romana *Efeške pripovijesti*. Dvoje se mladih, Abrokom i Antija, rastaju i nakon mnogo peripetija ponovno sastaju.

① *Efeške pripovijesti* (Εφεσιακά)

L

LESBONAKT iz Mitilene (Λεσβωνάξ), 2. st. Grčki retor od kojeg su nam sačuvane tri političke deklamacije. Sastavljao je još i *Ljubavna pisma*.

○ *Ljubavna pisma* (Ἐρωτικά ἐπιστολαί)

LIBANIJE (Λιβάνιος), 314 — oko 393. Grčki retor, jedan od najvećih predstavnika

druge sofistike. Predavao je u Carigradu, Nikomediji i Antiohiji. Njegovo opsežno djelo obuhvaćalo je najraznovrsnija područja života. Ugledao se na stare autore, osobito Demostena. Između ostalog sačuvana se golema zbirka pisama (1544) čiji su adresati najpoznatije ličnosti onoga vremena. Pisma pružaju obilje podataka o L. životu i ilustriraju politički i društveni život u 4. st., osobito u Antiohiji.

① *Pisma* (Ἐπιστολαί)

② fragmenti pisama

LOLIJAN (Λολλιανός), 2. st. Autor ljubavnog romana čija se radnja odvija u Fenikiji. U očuvanim fragmentima opsežnije se pripovijeda o zarobljeništvu glavnog junaka Androtima i ritualnom ubojstvu nekog dječaka.

① *Feničke priče* (Φοινικικά)

LONGO (Λόγγος), 2. st. Grčki romanopisac, autor ljubavnog romana iz pastirskog života *Pastirske zgode Dafnisa i Hloje* u 4 knjige. L. je osobit majstor u slikanju idiličnog ugođaja i rađanja prve ljubavi. Roman je imao velikog utjecaja na književnost renesanse, pa i kasnije.

① *Pastirske zgode Dafnisa i Hloje* (Ποιμενικά κατὰ Δάφνου καὶ Χλόης)

LUKIJAN (Λουκιανός), oko 120–180. Najpoznatiji grčki satiričar, rodom iz Sirije. Bio je učitelj retorike. Sačuvano nam je 80 njegovih spisa (od toga desetak pogrešno atribuiranih), većinom u dijaloškom obliku. Predmet poruge su mu filozofija, umjetnost, književnost, religija, moral itd. Ubrajan među najveće stiliste postklasičnog vremena, utjecao je osobito na književnost humanizma i prosvjetiteljstva. Engels ga je nazvao antičkim Voltaireom.

① djela u prozi: *Razbaštinjeni* (Ἀποκρητόμενος), *Protiv neukog* (Πρὸς τὸν ἀπαίδευτον), *Aleksandar ili lažni prorok* (Ἀλέξανδρος ἢ ψευδόμαντις), *Ljubavi* (Ἔρωτες) (?), *Anaharsid ili o tjelovježbi* (Ἀναχάρσις ἢ περὶ γυμνασίων), *Obrana* (Ἀπολογία), *O astrologiji* (Περὶ τῆς ἀστρολογίας) (?), *Dionis* (Διώνυσος), *Dvaput tužen* (Δὶς κατηγορούμενος), *Kleveti ne treba lakoumno vjerovati*

(Περὶ τοῦ μὴ ραδίως πιστεύειν διβολῇ), *Plovidba u podzemlje ili tiranin* (Κατάπλους ἢ τυράννος), *Haridem ili o ljeputi* (Χαρίδημος ἢ περὶ κάλλους) (?), *Haron ili promatrači* (Χάρων ἢ ἐπισκοποῦντες), *Gozba ili Lapiti* (Συμπόσιον ἢ Λαπίθαι), *Kinik* (Κυνικός) (?), *Demonaktov život* (Δημώνακτος βίος), *Pohvala Demostena* (Δημοσθένους ἐγκώμιον) (?), *Skupština bogova* (Θεῶν ἐκκλησία), *Razgovori bogova* (Θεῶν διάλογοι), *Razgovori morskih bogova* (Ἐνάλοι διάλογοι), *Razgovori hetera* (Ἐταιρικοί διάλογοι), *Razgovori mrtvaca* (Νεκρικοί διάλογοι), *O zmijama čiji ujed izaziva žed* (Περὶ τῶν διψάδων), *Rasprava s Hesiodom* (Διάλεξις πρὸς Ἡσίοδου), *O kući* (Περὶ οἴκου), *O jantaru ili o labudovima* (Περὶ τοῦ ἠλέκτρον ἢ τῶν κίρκων), *Eunuh* (Εὐνούχος), *Prebjezi* (Δραπέται), *San ili rijetao* (Ὀνειρος ἢ ἀλεκτρύων), *Vodomar ili o pretvorbama* (Ἀλκυῶν ἢ περὶ μεταμορφώσεων), *Harmonid* (Ἀρμονίδης), *Heraklo* (Ἡρακλῆς), *Hermotim ili o izboru* (Ἐρμότιμος ἢ περὶ αἰρέσεων), *Herodot ili Aetion* (Ἡρόδοτος ἢ Αἰτίων), *Hirija ili kupalište* (Ἱππία ἢ βαλανεῖον), *Kako treba pisati povijesti* (Πῶς δεῖ ἱστορίαν συγγράφειν), *Ikaromenip ili iznad oblaka* (Ἰκαρομένιππος ἢ ὑπὲρ νέφελος), *Slike* (Εἰκόνες), *U obranu slika* (Ἐπεὶ τῶν εἰκόνων), *Presuda glasova* (Δίκη φωνηέντων), *Pobijeni Zeus* (Ζεὺς ἐλεγχόμενος), *Tragički Zeus* (Ζεὺς τραγικός), *U obranu pogreške kod pozdrava* (Ἐπεὶ τοῦ ἐν τῇ προσαγορεύσει πταίσματος), *Leksifan* (Λεξιφάνης), *Dugovječni* (Μακρόβιοι) (?), *Lukije ili magarac* (Λούκιος ἢ ὄνος) (?), *O žalosti* (Περὶ πένθους), *Menip ili mrtvačko proročište* (Μένιππος ἢ νεκρομαντεία), *O onima koji su najmljени za plaću* (Περὶ τῶν ἐπὶ μισθῷ συνόντων), *Pohvala muhe* (Μυίας ἐγκώμιον), *Brod ili želje* (Πλοῖον ἢ εὐχαί), *Neron* (Νέρων) (?), *Nigrin* (Νιγρίωνος), *O parazititu tj. parazititsko umijeće* (Περὶ παρασίτου ὅτι τέχνη ἢ παρασιτική), *Pohvala domovine* (Πατριδος ἐγκώμιον) (?), *O Peregrinovoju smrti* (Περὶ τῆς Περεγρίνου τελευτῆς), *Falarid 1, 2* (Φάλαρις), *Rodoljub* (Φιλόπατρις) (?), *Lažljivic ili nevjernik* (Φιλοψευδῆς ἢ ἀπιστῶν), *Ribar ili oživjeli* (Ἀλιεὺς ἢ ἀναβιούντες), *U*

obranu onoga koji je rekao: „Prometej si na riječima” (Πρὸς τὸν εἰπόντα· Προμηθεὺς εἶ ἐν λόγῳ), *Prometej ili Kavkaz* (Προμηθεὺς ἢ Καύκασος), *Lažni učenjak* (Ψευδολογιστής), *Lažni sofist ili onaj koji krivo govori* (Ψευδοσοφιστής ἢ σολοικιστής), *Učitelj govornika* (Ἐπιτόρων διδάσκαλος), *O žrtvama* (Περὶ θυσιῶν), *O plesu* (Περὶ ὀρχήσεως), *Kronova svečanost* (τὰ πρὸς Κρόνου), *Skit ili državni gost* (Σκύθης ἢ πρόξενος), *O snu ili Lukijanov život* (Περὶ τοῦ ἐνυπνίου ἤτοι βίος Λουκιανού), *O sirskej boginji* (Περὶ τῆς Συρίας θεοῦ) (?), *Timon ili mizantrop* (Τίμων ἢ μισάνθρωπος), *Toksarid ili prijateljstvo* (Τόξαρις ἢ φιλία), *Tiranoubojica* (Τυραννοκτόνος), *Istinito pripovijedanje 1, 2* (Ἀληθῆ διηγήματα), *Dražba života* (Βίων πρᾶσις), *Zeusid ili Antioh* (Ζεῦξις ἢ Ἀντιόχος); djela u stihu: *Brzonogi* (Ῥακίπῳ) (?), *Tragedija o kostobolji* (Τραγωδοποδάγρα) (?), *Epigrami* (Ἐπιγράμματα) (?)

LUKIJE ILI MAGARAC (Λούκιος ἢ ὄνος), 2. st. (?). Rukopisni naslov priče o preobrazbi mladog Grka Lukija u magarca, koja je sačuvana pod Lukijanovim (v.) imenom. U proširenoj verziji priča se susreće i u Apulejevim (v.) „Metamorfozama”. Autorstvo teksta je sporno, kao i njegov odnos prema Apulejevu tekstu i izgubljenim „Metamorfozama” Lukija iz Patre (v.).

● *Lukije ili magarac* (Λούκιος ἢ ὄνος)

LUKIJE iz Patre (Λούκιος), 1. st. Autor ili možda samo junak izgubljenih *Metamorfaza* u kojima se pripovijedaju dogodovštine čovjeka pretvorenog u magarca. Možda *Lukije ili magarac* (v.) predstavlja epitomu toga djela.

○ *Metamorfoze* (Μεταμορφώσεις λόγῳ)

M

MELEAGAR (Μελέαγρος), 2/1. st. pr. n.e. Grčki pjesnik, rodom iz Gadare u Siriji. Poznatiji kao epigramatičar, bavio se i menipskom satirom; taj je dio njegova stvaralaštva izgubljen.

○ *Harite* (Χάριτες), *Svađa lećine kaše i lećinih zrna* (Λεκάθου καὶ φακῆς σύγκρισις), *Gozba* (Συμπόσιον)

MELESERMO (Μελήσερμος), kasno carsko doba. Grčki sofist, Atenjanin. U Sudi se navode naslovi zbirki brojnih njegovih prozanih spisa, većinom pisama.

○ *Pisma hetera* (Ἐπιστολαὶ ἑταιρικαί), *Pisma seljaka* (Ἐπιστολαὶ ἀγροικικαί), *Pisma kuhara* (Ἐπιστολαὶ μαγειρικαί), *Gozbene priče* (Συμποσιακά)

MELIS, Gaj (Gaius Melissus), Augustovo doba. Rimski pjesnik, rođen u Spoletu, oslobođenik Mecenatov. U komediografskom radu (tzv. *fabula trabeata*), čini se, nije imao većeg uspjeha. Sastavio zbirku šaljivih anegdota o poznatim ljudima.

○ *Trice* ili *Šale* (Ineptiae ili loci)

MENIP iz Gadare (Μένιππος), 3. st. pr. n.e. Kirički filozof, porijeklom iz Sirije. Tvorac je nove književne vrste, tzv. menipske satire. Koristeći se stilskim sredstvima svih književnih rodova M. u mješavini proze i stiha parodira suvremenu svakodnevicu.

○ *Put u podzemlje* (Νέκυνια), *Oporuke* (Διαθήκαι), *Epikurovi potomci* (Ἐπικούρου γοναί), *Diogenova prodaja* (Διογένηος πρᾶσις), *Gozba* (Συμπόσιον)

N

NATJECANJE HOMERA I HESIODA, nevelik spis o izmišljenu nadmetanju dvojice pjesnika. Raspolažemo redakcijom iz Hadrijanova doba, ali je jezgra daleko starija i vjerojatno seže sve do u klasično doba, a izvjesno je da nije nastala kasnije od 3. st. pr. n.e. Spis je osobito zanimljiv utoliko što upotpunjuje naše oskudne informacije o dje-latnosti rapsoda.

● *Natjecanje Homera i Hesioda* (Ἄγων Ὁμήρου καὶ Ἡσίοδου)

NIKOSTRAT iz Makedonije (Νικόστρατος), 2. st. Grčki sofist, pisac romana, pripovijesti i drugih prozanih spisa. Sačuvano je samo nekoliko naslova.

○ *Slike* (Εἰκόνες), *Deset knjiga priča*

(Δεκαμυθία), *Mnogobrojne priče* (Πολυμυθία), *Pomorci* (Θαλαττουργοί), *Hvalospjevi* (Ἐγκώμια)

P

PALEFAT (Παλαίφατος), nepoznato vrijeme. Grčki pisac, rodom iz Egipta ili Atene. Ime je možda pseudonim. U spisu *O nevjerovatnim zgodama* pokušava racionalno objasniti fantastične mitske pripovijesti i proniknuti u njihov istinski sadržaj, iskrivljen naknadnim pjesničkim uljepšavanjima.

● *O nevjerovatnim zgodama* (Περὶ ἀπίστων)

PAMFILA (Παμφίλη), 1. st. Grčka književnica, rodom iz Epidaura. Njezina zbirka historijskih spisa, većinom biografskog i anegdotalnog karaktera, poslužila je kasnijim povjesničarima kao bogato vrelo podataka.

● *Mješoviti povijesni spomeni* (Σύμμικτα ἱστορικὰ ὑπομνήματα)

PETRONIJE ARBITER, Gaj (Gaius Petronius Arbitr), 1. st. Rimski državnik i pisac, povjerenik Neronov, u dvorskim krugovima na glasu kao *arbiter elegantiae*. Pod sumnjom da je upleten u Pizonovu zavjeru protiv cara, bio je prisiljen na samoubojstvo. Njegovo djelo, mnogo po čemu izuzetno u rimskoj književnosti, doprlo je do nas samo u fragmentima, veoma oskudnim u odnosu na opseg cjeline: najdulji od takvih ulomaka poznata je epizoda o gozbi kod Trimalhiona, ali ni ta nije sačuvana u potpunosti. Slijedeći tradiciju helenističkog pustolovnog romana i stil menipske satire, P. parodira i mit i literaturu i raznorazne aspekte suvremenog života, te u rasponu od realističkog opisa do karikature daje živopisnu sliku tadašnjega Rima. Originalno miješanje književnog, familijarnog i pučkog govora čini to djelo i lingvistički zanimljivim.

● *Satire* (Satirae ili Satyricon)

PLINIJE Cecilije Sekundo, Gaj ~ (Mlađi) (Gaius Plinius Caecilius Secundus /Minor/), 1/2. st. Rimski državnik i govornik, rodom iz Koma, nećak Plinija Starijeg. Okušao se na raznolikim literarnim poljima, ali je prije

svoga poznat kao epistolograf. Premda zaostaje za svojim uzorom Ciceronom, P. je vrstan stilist, a njegova pisma značajan su dokument o Rimu Trajanova doba.

● *Pisma* (Epistulae), *Pisma Trajanu* (Epistulae ad Traianum)

POMPEJ SATURNIN (Pompeius Saturninus), 1/2. st. Rimski pjesnik, govornik i povjesničar, prijatelj Plinija Mlađeg. Pisao je povijesne spise, govore, pjesme u stilu neoterika te pisma pisana jezikom Plauta i Terencija.

○ pisma, povijesni spisi

POMPONIJE ATIK, Tit (Titus Pomponius Atticus), 109–32. pr. n.e. Rimski pisac i izdavač, prijatelj Ciceronov, jedan od najobrazovanijih Rimljana svoga vremena. Od njegovih su se spisa sačuvali samo fragmenti prepiske s Ciceronom.

● *Pisma* (Epistulae)

PTOLEMEJ HEN (Πτολεμαῖος Χέννος), 1/2. st. n.e. Grčki mitograf, rodom iz Aleksandrije. U djelu *Nova povijest* sakupio je raznovrsne mitove i pripovijesti, većinom fantastična sadržaja. Izgubljeni spis *Sfinga* bio je, najvjerojatnije, roman.

● *Nova povijest* (Καὴ ἱστορία)

○ *Sfinga* (Σφίγγξ)

PRIPOVIJEST O APOLONIJU, KRALJU TIRSKOME, 5/6. st. Anonimni latinski prozni tekst koji pokazuje značajnu fabularnu sličnost s grčkim ljubavnim romanima i najčešće se smatra preradom nekog izgubljenog grčkog predloška (iz 3. st.?). U tekstu je ispričana sudbina tirske kraljeve Apolonije, koji nepravedno gubi kraljevstvo, ženi se kćerkom kirenskog kralja Arhistrata, privremeno je gubi da bi je na čudesan način našao i postao kirenskim kraljem. Za razliku od tipičnih grčkih ljubavnih romana, tekst pokazuje mnoga obilježja bajke, a na osebujan način koegzistiraju u njemu elementi antičke poganske religije i kršćanstva. Njegov je utjecaj u srednjovjekovlju bio golem.

● *Pripovijest o Apoloniju, kralju tirske* (Historia Apollonii regis Tyri)

ROMAN O ALEKSANDRU, 3. st. Konvencionalan novovjekovni naziv za popularno grčko prozno djelo o Aleksandru Velikom u kojem je makedonski kralj prikazan kao osoba nadnaravnih sposobnosti. Pogrešno se pripisivalo Aristotelovu nećaku Kalistenu. Iako je postojanje teksta posvjedočeno još u 2. st. pr. n. e., očuvane su tek redakcije iz doba kasnog Carstva, latinski prijevod Julija Valerija (v.), te armenski, koptski i sirijski prijevod.

● *Život Aleksandra Makedonskog* (Βίος Ἀλεξάνδρου τοῦ Μακεδόνα)

ROMAN O EZOPU, 1. st. Konvencionalan novovjekovni naziv za anonimnu fingiranu Ezopovu biografiju, nastalu u Egiptu, u kojoj je basnopisac predstavljen kao rob samskog filozofa Ksanta. Zahvaljujući mudrosti siječe slobodu, ospijeva do kralja Kreza, kojemu piše basne, a za babilonskog kralja Likurga rješava zagonetke. Po dolasku u Delfe, Delflijani ga zbog navodnog bezboštva strmoglavljaju niz stijenu.

● *Život filozofa Ezopa* (Βίος Αἰσώπου τοῦ φιλοσόφου)

ROMAN O HERPILIDI, 2. st. Konvencionalan novovjekovni naziv za anonimno grčko prozno djelo poznato po jednom fragmentu, u kojem se pripovijeda kako je oluja razdvojila glavnu junakinju od njezina ljubljenog.

● *Roman o Herpilidi*

ROMAN O HIJONI, 1/2. st. Konvencionalan novovjekovni naziv za anonimno grčko prozno djelo od kojeg je očuvan oveći fragment, u kojem se glavna junakinja pokazuje u situacijama tipičnim za grčki ljubavni roman (ljubi drugoga, a ne izabranika svojeg oca; razmišlja o samoubojstvu itd.).

● *Roman o Hijoni*

ROMAN O KALIGONI, 2. st. Konvencionalan novovjekovni naziv za anonimno grčko prozno djelo poznato po dvama omanjim fragmentima, iz kojih se daje zaključiti da je temeljnu fabularnu liniju

predstavljala ljubav neke Kaligone i Erazina.

● *Roman o Kaligoni*

ROMAN O METIOHU I PARTENOPI, 2. st. Konvencionalan novovjekovni naziv za anonimno grčko prozno djelo poznato po trima fragmentima, u kojima se pripovijeda o doživljajima naslovnog para.

● *Roman o Metiohu i Partenopi*

ROMAN O NINU, 2/1. st. pr. n. e. Konvencionalan novovjekovni naziv za anonimno grčko prozno djelo poznato po trima fragmentima. Ako je suditi po najvećem očuvanom fragmentu, središnji dio fabule predstavljala je ljubav legendarnog babilonskog kralja i njegove sestrične Semiramide. Djelo je najstariji potvrđeni primjer grčkog ljubavnog romana.

● *Roman o Ninu*

ROMAN O SEZONHOZISU, 3/4. st. Konvencionalan novovjekovni naziv za anonimno grčko prozno djelo poznato po fragmentu u kojem egipatski vladar Sezonhozis nagovara sina da stupi u brak.

● *Roman o Sezonhozisu*

ROMULUS (AESOPUS LATINUS), 4. st. (?). Anonimna latinska prozna prerada Fedrovih (v.) basana, nazvana prema autoru posvetnog pisma koje prethodi zbirci.

● *Romul ili Latinski Ezop* (*Romulus* ili *Aesopus Latinus*)

S

SENEKA, Lucije Anej (Lucius Annaeus Seneca), 4. pr. n. e. – 65. n. e. Rimski filozof, književnik i državnik, rodom iz Cordobe. Autor, između ostalog, *Čudorednih pisama*, koja su naslovljena na Gaja Lucilija Mlađeg (124 pisma u 20 knjiga; zbirka je nesumnjivo bila veća). Pisma nisu dio neke stvarno održavane prepiske, iako se na nekim mjestima fingira da je riječ o pravoj korespondenciji. Neformalna u tonu, lišena argumentacijskog aparata pretencioznijih S. filozofskih djela, „Pisma“ su književno najtjecajniji dio S. ostavštine. Menipska satira *Šala o Klaudijevoj smrti* (ili *Pretvorba bo-*

žanskog Klaudija u tikvu) ismijava apoteozu cara Klaudija (41–54). Nastala kao književna osveta za osmogodišnje progonstvo na Korzici (41–49), satira se odlikuje sarkastičnom naracijom, grotesknim karikiranjem Klaudijeva fizičkog lika i neobuzdanom invektivom protiv njega.

● *Šala o Klaudijevoj smrti* ili *Pretvorba božanskog Klaudija u tikvu* (*Ludus de morte Claudii* ili *Apocolocyntosis divi Claudii*)

● *Čudoredna pisma Luciliju* (*Epistulae morales ad Lucilium*)

SEPTIMIJE, Lucije (Lucius Septimius), 4. st. (?). Prevodilac Diktijeva (v.) *Dnevnika o Trojanskom ratu* na latinski. Njegov je tekst, zajedno s latinskim prijevodom Dareta (v.), bio glavni izvor za priču o trojanskom ratu u srednjovjekovlju.

● *Trojanski rat* (*Bellum Troianum*)

SIZENA, Lucije Kornelije (Lucius Cornelius Sisenna), 119–67. pr. n. e. Rimski historičar. Od njegova prijevoda Aristidovih (v.) *Miletskih priča* očuvano je nekoliko rečenica.

● *Miletske priče* (*Milesiae*)

STRATONIK (Στρατόνικος), oko 410–360. pr. n. e. Atenski glazbenik, poznat po duhovitosti. Ubrzo poslije njegove smrti sastavljene su zbirke njegovih duhovitih izreka.

● *Okretne izreke* (Ἐὐτραπέλοι λόγοι)

T

TEANO (Θεανώ), prema predaji Pitagorina žena ili žena njegova učenika Bro(n)tina. Pod njezinim imenom sačuvano je sedam pisama koja sigurno nisu autentična.

● *Pisma* (Ἐπιστολαί)

TESTAMENTUM PORCELLI, 3. ili 4. st. Anonimni latinski prozirni tekst, parodija kojoj je fingirani autor praščić *Grunnius Coracotta* koji neposredno prije no što će zaglaviti sastavlja oporuku.

● *Oporuka praščića* (*Testamentum porcelli*)

V

VARON, Marko Terencije (Marcus Terentius Varro), 116–27. pr. n. e. Rimski političar, rođen najvjerojatnije u sabinskom gradu Reatu. Autor, između ostalog, 150 knjiga menipskih (v.) satira, sastavljenih najvjerojatnije između 81. i 67. pr. n. e. Poznato je devedesetak naslova i oko 600 fragmenata.

● *Domoroci* (*Aborigines*), *Agaton* (*Agatho*), *Daj, hajde!* (*Age modo*), *Slamnati Ajant* (*Ajax stramenticius*), *Ovaj drugi Heraklo* (Ὁὗτος ἄλλος Ἡρακλῆς), *Zar tebe ne čeka?* (Ἄλλ' οὐ μένει σε?), *Gladijatori prekrivenih očiju* (*Andabatae*), *Grad ljudi* (*Ἀνθρωποπολις*), *Presuda o oružju* (*Armorum iudicium*), *Baje* (*Baiae*), *Dvostruki Marko* (*Bimarcus*), *Boj jaraca* (*Caprinum proelium*), *Peder* (*Catamitus*), *Čuvaj se psa* (*Cave canem*), *Herkulov stup* (*Columna Herculis*), *Sutra pozajmljujem, danas ništa* (*Cras credo hodie nihil*), *Labud* (*Cycnus*), *Kinik* (*Cynicus*), *O muževoj dužnosti* (*De officio mariti*), *O zdravlju* (*De salute*), *Cirkuski jahač* (*Desultorius*), *Poraženi* (*Devicti*), *Starci su dvaput djeca* (Δις παῖδες οἱ γέροντες), *Bure ili vrč* (*Dolium aut seria*), *Plaćenik* (*Ecdemeticus*), *Hekatomba* (Ἑκατόμβη), *Endimioni* (*Endymiones*), *Zbirke nadgrobnih natpisa* (*Epitaphiones*), *Noćna posuda ima mjeru* (*Est modus matulae*), *Eumenide* (*Eumenides*), *Našao lonac poklopac* (Ἐὕρεν ἡ λοπὰς τὸ πῶμα), *Držim te* (Ἔχω σε), *Dokle?* (Ἔως ποτε?), *Sklopiva pločica* (*Flextabula*) (?), *Učitelj staraca* (Γεροντοδιδάσκαλος), *Upoznaj samog sebe* (Ἦνῶθι σεαυτόν), *Sokratski Herkul* (*Hercules Socraticus*), *Tako mi Herkula* (*Hercules tuam fidem*), *Kako jednom, tako drugom* (*Idem Atti quod Tetti*), *Neslavni* (*Inglorius*), *Kinik koji govori o konju* (Ἴπποκῶων), *Svjetska varjača* (Κοσμοτορῶνη), *Kinička poduka* (Κυνοδιδασκαλικά), *Menijev zakon* (*Lex Maenia*), *Bojba riječima* (Λογομαχία), *Daleko bježi tko od svojih bježi* (*Longe fugit qui suos fugit*), *Veliki talenat* (*Magnum talentum*), *Ranoranilac* (*Manius*), *Markov momak* (*Marcipor*), *Markov grad* (*Marcopolis*), *Meleagri* (*Meleagri*), *Vagan* (*Modius*), *Mazgovi se uzajamno češu*

(Mutuum muli scabunt), Misterije (My-
steria), Ne znaš što donosi kasna večer
(Nescis quid vesp̄er serus vehat), Osam-
desetogodišnjak (Octogesis), Tijest-Edip
(Oedipothyestes), Magarac sluša litu
(ὄνος λύρας), Joj tatice! (Papia papae),
Starčić ili uhoda (Pappus aut index) (?),
Parmenon (Parmeno), O sklonostima
(Περὶ ἀφέσεων), O jelima (Περὶ ἐδεσ-
μάτων), O samoubojstvu (Περὶ ἐξαγω-
γῆς), Ogromu (Περὶ κερανοῦ), Plovidba
unaokolo (Περὶ πλοῦς), ...miomiris smr-
di (Postumi cui seplasia fetet), Doručko-
vao, spreman za borbu (Pransus paratus),
Oslobođeni Prometej (Prometheus liber),
Lažni Eneja (Pseudaeneas), Lažni Apo-
lon (Pseudulus Apollo), Kvinkvatre
(Quinquatrus), Potkupljivi Sardi (Sardi
venales), Seran (Serranus), Odisej i pol
(Sesculixes), Šezdesetogodišnjak (Sexa-
gesis), Borba sa sjenom (Σκιαμαχία),
Prijatelj iz mladenačkog društva (Syn-
phebus), Menipov pokop (Μενίππου
ταφῆ), Oporuka (Testamentum), Titon
(Tithonus), Miomiris uz čorbu od leće
(Τὸ ἐπὶ τῇ φακῇ μύρον), Tatino djetešce
(Τοῦ πατρὸς τὸ παιδίον), Troglavi (Τρι-
κάρανος), Čovjek na tropuću, pred
trima vratima (Τριωδίτης τριπυλαῖος),
Troudí (Τρίφαλλος), Vinske svečanosti
(Vinalia), Božanska grančica (Virgula
divina), Kinik koji govori o vodi (Ὑδρο-
κῶων)

latina et graeca viva

LATINŠTINA NAŠA SVAGDAŠNJA XVI

VERBALNI DIJALOG I VIZUELNO VIDENJE HOMO LUDENSA

Evo članka sastavljenog od riječi i fraza koje sam čuo ili na televiziji i radiju ili sam pročitao u našim novinama. Ništa nije *izmišljeno*, već je sve istinito i samo povezano u jednu cjelinu. Sve ove nakarade i besmislice izgovorili su ili napisali akademici, sveučilišni profesori, novinari, spikeri i dr. Ovo je samo neznatan dio ovakvih jezičnih delikatesa i perla koje imam kod kuće. Nije li onda potreban latinski jezik u našim školama? Zar da čovjek, kad to pročita, ne usklikne s Ciceronom: *Ubinam gentium sumus? In qua urbe vivimus?*

Dugo sam se uzdržavao od javnog publikovanja pa kao *persona gratis* i kao *aktivan agens* mogu *postulirati* samo malo prostora u vašem listu, jer se volite sastati sa starim veteranima. Imajući u vidu *sve alternative* javljam se sa svojim *fizisom*, i to iz *hedonističke* žudnje.